

Hemşirelik Bölümü Sağlık Politikaları Dersini Alan Öğrencilerin Küreselleşme, Sağlık ve Hemşirelik Mesleğine Etkisi Konusundaki Görüşleri

Opinions of Nursing Department Students have Health Policy Lesson about Globalisation and its Impact on Health and Nursing Profession

Ayşe Gümüşler Başaran*

*Yrd. Doç. Dr., Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi, Sağlık Yüksekokulu Hemşirelik Bölümü

Özet

Amaç: Bu çalışma, hemşirelik bölümü öğrencilerinin küreselleşme, sağlığa ve hemşireliğe olan etkileri konusundaki düşüncelerini belirlemek amacıyla yapıldı.

Yöntem Araştırma, lisans düzeyinde eğitim gören, seçmeli bir ders olan sağlık politikaları dersine kayıtlı ve katılmayı kabul eden 39 öğrenci ile yapıldı. Anket yöntemi ile toplanan verilerin istatistiksel analizinde yüzde, ortalama, standart sapma, ki-kare testi kullanıldı.---

Bulgular: Öğrencilerin %55.6'sı küreselleşmeyi uluslararası bilgi ve fikir alışverişinde bulunarak ortak noktada buluşma olarak tanımladı. Sağlığa ve hemşireliğe olumlu etkisi olduğunu düşünme sırasıyla %51.3-%59 oranlarındadır. Sağlığa olumlu etkisi olarak en yüksek %62.5'i sağlık alanındaki gelişmelerden faydalanmayı sağlayacağı, hemşireliğe yapacağı olumlu etki olarak ise en yüksek oranda %48.4 mesleki eksikliklerin giderilmesi ve farklı bakış açısı ile mesleki gelişim sağlayacağı belirtildi. Olumsuz gördükleri etkiler ise sağlıkta %45.5 teknolojik gelişimle hastalık ve savaşların artması, hemşirelikte %50 artan sorunlar nedeniyle artan iş yükü olmuştur.

Gümüşler Başaran

Araştırma Makalesi

Sonuç: Öğrenciler genel olarak küreselleşmeyi farklılaşma, değişme, gelişme ve modernleşme olarak görmektedir. Büyük çoğunluğu küreselleşmenin sağlığa ve hemşireliğe olumlu etkisi olduğunu düşünmektedir.

Anahtar kelime: Küreselleşme; üniversite öğrencisi; hemşirelik; sağlık

Abstract

Aim: This study was conducted to determine the nursing department students' opinions about globalization and the effects of globalization on health and nursing profession.

Method: 39 students studying at undergraduate level, enrolled in health policy lesson that is elective course and accepting to participate in the study were applied to this study. Percentage, mean, standard deviation, chi-square test were used in the statistical analysis of the collected data with questionnaire method.

Results: 55.6% of the students identified globalization as meeting in common point by exchanging international knowledge and ideas. Positive effects on health and nursing are 51.3% -59% respectively. As the positive effect on health, it was stated that it would benefit from the improvements in the health field with the highest rate of 62.5%. It was stated that the positive effect of nursing career would be to eliminate professional deficiencies and to achieve professional development from a different point of view with the highest rate of 48.4%. Negative impacts were due to technological improvements in health, increased illness and wars (45.5%), and increased workload due to increasing problems in nursing (50%).

Conclusions: Students generally see globalization as differentiation, change, development and modernization. The vast majority think that globalization has a positive impact on health and nursing.

Keywords: globalization; university student; nursing; health

Hemşirelik Bölümü Sağlık Politikaları Dersini Alan Öğrencilerin Küreselleşme, Sağlık ve Hemşirelik Mesleğine Etkisi Konusundaki Görüşleri

GİRİŞ

Günümüzde sıkça kullanılan küreselleşme kavramının literatür incelendiğinde genel olarak bir değişimi ifade ettiği görülür. Küreselleşme, ekonomi, teknoloji, politika, sağlık, eğitim, medya, çevre, sosyokültürel alanlar gibi tüm alanlarla ilgili, dünyanın tüm bölgelerini etkileyen bir değişim, bilgi üretiminin önem kazandığı, zaman ve mekanın dönüşümüyle tek bir sistem oluşturacak şekilde bütünleşmedir (Castles, 2001; Cornia, 2001; Çelikel Danışoğlu, 2004; Kaypak, 2011; Özkan, 2006; Talas & Kaya, 2007; Usta ve ark., 2013; Yay, 2009; Yıldız & Turan, 2010; Zengingönül, 2004). DSÖ'ne göre insanların ve ülkelerin birbirine karşı artan bağıllık ve bağımlılığı olarak tanımlanan küreselleşme iki unsuru içermektedir. Bunlar uluslararası sınırların hızlıca hizmet, finans, insan ve fikir akışına açılması ve bunun yanında bu tür akışları kolaylaştıracak ya da teşvik edecek ulusal ve uluslararası düzeyde kurum ve politikadaki değişikliklerdir (URL 1). Küreselleşmeyi ortaya çıkaran en önemli üç faktör enformasyon, teknoloji ve finans alanında oluşan dönüşüm (Acar, 2004), sürecini hızlandıran faktörler ise uluslararası mal ve sermaye hareketlerinin serbestleşmesi, teknolojik gelişmeler ve uydu kanalıyla haberleşme, iktisadi faaliyetlerin uluslararası ölçekte genişlemesidir (Aydın, 2000).

Literatürde küreselleşmeyle ilgili olarak; özelleştirmeyele sağlıktaki devletin öncü rolü serbest piyasaya devredildiği (Baş, 2009; Çelikel Danışoğlu, 2004), sağlık reformları ile insanlar, sağlık hizmeti için daha çok ödeyerek daha niteliksiz hizmetler almaya başladığı, ülkeler arasında ulaşım kolaylıkları ve savaşlar nedeniyle bulaşıcı hastalıkların yayılma riskinin çoğaldığı (Temel, 2011), göçe sebep olduğu (Tok & Korkut, 2012), küresel ısınma, hava kirliliği, nükleer ve kimyasal atıklar, kuraklık ve sel felaketleri, asit yağmurları, deniz, göl ve akarsu kirliliği gibi problemler oluşturduğu belirtilmektedir (Bayar, 2008). Ayrıca sağlık ve eğitim koşullarının yoksullar için yok denecek seviyeye indiği (Kaypak, 2011), gelir

dağılımını olumsuz etkilediği, gelişen taşeron sistemin tüm sektörlerde yaygınlaştığı, özelleşmenin ucuz işgücüne ulaşımı kolaylaştırdığı, işsizlik, esnek çalışma, kısmi süreli çalışma gibi nedenlerle yoksulluğu arttırdığı, çalışan kişileri de yoksullaştırdığı, yoksulluk üzerinden oldukça olumsuz etkileri olduğu ifade edilmektedir (Bacak & Dönmez Kara, 2009; Baş, 2009; Kunduracı, 2011; Leba, 2001; Sarı Gerşil & Yeşilyurt, 2014). TÜİK 2015 yılı Gelir ve Yaşam Koşulları Araştırması sonuçlarına göre gelir eşitsizliği önceki yıla göre 0.006 puan artmıştır. En yüksek gelire sahip yüzde 20'lik grubun toplam gelirden aldığı pay bir önceki yıla göre 0.6 puan artarak %46.5, en düşük gelire sahip yüzde 20'lik grubun aldığı pay ise 0.1 puan azalarak % 6.1'e düşmüştür. 2014 yılında sürekli yoksulluk oranı %15.1 iken 2015 yılında bu oran %15.8 olmuştur (Ahi, 2016). Ancak yapılan bir çalışmada küreselleşmenin en yoksul olarak tanımlanan günlük 1.25 dolar kazananlarda olumlu etkisi olduğu, en yoksul oranını azalttığı bulunmuştur (Yanar & Şahbaz, 2013). Ülkelerarası gelir farkı da küreselleşme sürecinde azalmamış artmıştır (Kunduracı, 2011). Bütün dünyada, küreselleşme zenginle fakir arasındaki uçurumu açtığı, sağlık sektöründe ise ulaşılabilirlik ve eşitlik sorunlarına neden olan ulusal halk sağlığı sistemlerinin çökmesine zemin hazırladığı (Herdman, 2005) belirtilmektedir. Küreselleşmenin neden olduğu göç, güvencesiz yaşam koşulları ve yoksulluğu, yoksullukta göçü getirmekte ve bir kısır döndü şeklinde sağlığı olumsuz etkilemektedir. Bunun yanında çevre üzerindeki olumsuz etkisi de sağlığı tehdit etmektedir.

Sağlıkta dönüşümle eğitim, hizmet, yönetim, istihdam şekli ve alanları açısından en fazla kayba uğrayan hemşirelik olmuştur (Yıldırım, 2016). Küreselleşmenin etkisiyle hemşireler kariyer, işsizlik, ücret düşüklüğü, kötü iş koşulları, kariyer geliştirme fırsatlarının

---

Hemşirelik Bölümü Sağlık Politikaları Dersini Alan Öğrencilerin Küreselleşme, Sağlık ve Hemşirelik Mesleğine Etkisi Konusundaki Görüşleri

azlığı, kısıtlı iş olanakları, daha iyi yaşam koşullarına ulaşma gibi nedenlerle göç etmemiş (Ersin & Bahar, 2014; Herdman, 2005; Temel, 2011). Sağlıkta özelleştirmeyeyle hemşireler daha uzun saatler ve değişik işlerde çalışmaya zorlanmakta, sözleşmeli istihdam nedeniyle iş güvencesi olmadan çalışmanın yanı sıra ücretler bakımından da eşitsizlikler yaşamaktadır (Temel, 2011). Özellikle özel sağlık sektöründe istihdam edilen sağlık çalışanlarının yarı zamanlı, part time, esnek zamanlı vb. çalıştırılması, bireylerin çalışma gücünü bozmakta ve çalışanlar arasındaki “eşit işe, eşit ücret” ilkesini yok ederek yeni bir eşitsizliğe yol açmaktadır (Yıldız & Turan, 2010). 2000-2013 yılları arasında 1000 kişi başına düşen hemşire sayısı OECD ortalamasında 9.1 iken Türkiye’de bu rakam 1.8 ile oldukça düşüktür. OECD ülkelerinde 2013 yılında hekim başına düşen hemşire sayısı 2.8, 100.000 nüfusa 47 yeni mezun hemşire düşerken Türkiye’de bu rakamlar hekim başına 1 hemşire, 100.000 nüfusa 20 yeni mezun hemşiredir (Küçük ve ark., 2015). Avrupa Birliği Ülkelerinde 100.000 kişiye düşen hemşire sayısı 836, DSÖ Avrupa Bölgesi Ülkelerinde 786, Türkiye’de ise 197’dir. Bu oranla Türkiye listenin en sonunda yer almaktadır (Solak ve ark., 2014). Sağlık Bakanlığı 2015 verilerine göre çalışan hemşire sayısı 152.803’tür. Hemşirelerin çalıştıkları birimlere bakıldığında bakanlık bünyesinde 101.722, üniversite hastanelerinde 22.526, özel sektörde 25.941 ve diğer olarak 2.614 çalışan hemşire sayısıdır (Bora-Başara ve ark., 2016; Köse ve ark., 2016; Temel, 2011).

Küreselleşme hemşireliği etkilediği gibi hemşirelik eğitimini de etkilemiştir. Hemşireliğin bilgisi ve eğitiminde yaptığı değişiklikler; bilginin doğasında, eğitim kurumlarının ve hemşirelik eğitiminin yapısında olmuştur (Temel, 2011). Küreselleşme aracı olarak hayat boyu öğrenme programı kapsamında geliştirilen programlarla, Erasmus, Comenius, Leonardo da Vinci, Gençlik Programı gibi işbirliği programları geliştirilmiştir (Usta ve ark., 2013).

Literatürde yer aldığı gibi olumlu ya da olumsuz küreselleşme sağlığı ve hemşirelik mesleğini etkilemektedir. Bu etkilenimin hemşireler ve hemşirelik öğrencileri tarafından nasıl algılandığı önemlidir. Bu çalışmada amaç hemşirelik bölümü öğrencilerinin küreselleşme ve sağlık alanına yansımaları konusundaki görüşlerini ortaya koymaktır. İkincil amaç olarak ta konu hakkında yapılmış çalışmaların sınırlı olması nedeniyle literatüre bilgi kazandırmaktadır.

YÖNTEM

Çalışma, Rize’de 2017 yılı Haziran ayında hemşirelik bölümü sağlık politikaları dersine kayıtlı 54 öğrenci ile planlandı, araştırma esnasında sınıfta bulunan ve katılmayı kabul eden 39 öğrenci ile tamamlandı. Çalışmada öğrencilerin %72’ine ulaşıldı. Sağlık politikaları dersi hemşirelik bölümü 3. sınıf seçmeli derslerinden biridir. Araştırma kesitsel tipte bir çalışma olup verilerin toplanmasında araştırmacı tarafından geliştirilen, öğrencilerin küreselleşme, küreselleşmenin sağlık ve hemşireliğe etkisi hakkındaki düşüncelerini açık uçlu sorularla sorgulayan anket formu kullanıldı. Sınıfa girilerek konu hakkında bilgi verildi, küreselleşme konusu sınıfta işlenmeden önce, öğrencilerin sözlü onayı sonrasında anket formları dağıtıldı ve öğrenciler doldurduktan sonra toplanarak uygulandı.

Verilerin istatistiksel analizinde SPSS 22.0 paket program kullanıldı. Niteliksel veriler yüzde ile ifade edildi. Araştırmanın yapılabilmesi için Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi Girişimsel Olmayan Klinik Araştırmalar Etik Kurulundan 2017-111 karar numarası ile onay alındı.

BULGULAR

Çalışmaya dahil edilen öğrencilerin %66.7’si kız, %33.3’ erkek, yaş ortalamaları 21.7±1,4’tür. Kızların %60.’u küreselleşmenin hemşireliğe olumlu etkisi olduğunu

---

Hemşirelik Bölümü Sağlık Politikaları Dersini Alan Öğrencilerin Küreselleşme, Sağlık ve Hemşirelik Mesleğine Etkisi Konusundaki Görüşleri

düşünürken, erkeklerde bu oran %56.3'tür. Olumsuz etkisi olduğunu düşünenler ise kızlarda %8.7, erkeklerde %12.5'tir. Hem olumlu hem olumsuz etkisi olacağını düşünenler sırasıyla %26.1-%25 oranlarındayken etkisiz olduğunu düşünme oranları sırasıyla %4.5-%6.3'tür.

Küreselleşmenin sağlığa olan etkisini değerlendirdiklerinde kızların %52.2'si olumlu etkiler, %13'ü olumsuz etkiler, %30.4'ü hem olumlu hem olumsuz etkiler derken %4.3'ü etkilemeyeceğini belirtmiştir. Erkeklerdeki durum ise olumlu etkileyeceğini düşünen %50, olumsuz etkileyeceğini düşünen %12.5, hem olumlu hem olumsuz etkiler diyen %37.5 oranlarındadır.

Öğrencilerin küreselleşme hakkındaki düşüncelerine bakıldığında %55.6'sı küreselleşmeyi uluslararası bilgi ve fikir alışverişinde bulunarak ortak noktada buluşma olarak, %16.7'si modernleşme, dünyaya ayak uydurma, kendine yeni ve farklı şeyler katarak gelişme, %8.3'ü teknolojik gelişmeyle yaşanan dünyadaki değişim, %5.6'sı sınırların kalkarak insanların ve ulusların bütünleşmesi, %2.8'i belli kalıplar dışına çıkıp farklılaşma, %11.1'i ise kaynak kısıtlılığı, hava ve çevre kirliliği, imkanların pahalılaşması ve ekonomik sıkıntı ile canlıların ölümüne neden olarak hayatı olumsuz etkileyen bir durum olarak tanımlamıştır.

Küreselleşmenin sağlığa olan etkisi sorulduğunda, öğrencilerin %51.3'ü olumlu, %12.8 olumsuz, %33.3'ü hem olumlu hem olumsuz etkileri olur yanıtını vermiştir. Öğrencilerin %2.6'sı ise küreselleşmenin sağlığa etkisi olmadığını belirtmiştir. Olumlu etkiler görüşü bildirenlerin %62.5'i sağlık alanındaki gelişmelerden faydalanmayı sağladığını, %25'i hastalık ve tedavide ortak bakış açısı ve ortak karar almayı sağladığını, %8.3'ü sağlıkta teknolojik gelişim ve bilimsel gelişimi sağladığını, %4.2'si sağlığın ön plana çıkmasını ve öncelikli bir alan olmasını sağladığını söylemiştir.

Gümüşler Başaran

Araştırma Makalesi

Olumsuz etkilediğini düşünenlerin %45.5'i teknolojik gelişimle hastalık ve savaşların arttığını, %18.2'si artan atık ve kimyasallar nedeniyle sağlığı kötü etkilediğini, %18.2'si dünyada yaşanan olumsuz gelişmelerin bize de yansıtacağını, %9.1'i kaynak yetersizliği yaşanabileceği ve ihtiyaçların karşılanmasını önleyeceğini, %9.1'i ekonomik küreselleşme ile azalan kazanç ve artan sağlık sorunları nedeniyle olumsuz etkilediğini belirtmiştir.

Küreselleşmenin hemşireliğe etkisi sorulduğunda, öğrencilerin %59'u olumlu etkisi olduğunu, %10.3'ü olumsuz etkilediğini, %23.1'i hem olumlu hem olumsuz etkilediğini, %7.7'si ise hemşireliği etkilemediğini düşünmektedir. Olumlu görüş bildirenlerin %48.4'ü mesleki eksikliklerin giderilerek ve farklı bakış açısı ile gelişimini sağlayacağını, %22.6'sı olumlu olumsuz her şey için ortak hareket edilerek hızlı bir şekilde etkileşmeyi sağlayacağını, %19.4'ü görev ve sorumlulukların standartlaşmasını sağlayacağını, %6.5'i gelişen tıp ile hemşirenin işi kolaylaşacağı ve zaman tasarrufu sağlayacağını, %3.2'si yurtdışında eğitim imkanı sağladığını belirtmektedir. Olumsuz etkiler görüşünü bildirenlerin %50'si artan sorunlar nedeniyle iş yükünün artacağını, %30'u kültürel farklılıklar olduğunu ve hemşireler arasında uyumsuzluk yaşanabileceğini, %10'u alınan olumsuz kararlardan etkilenme yaşanacağını ve %10'u artan teknoloji ile insan gücü ihtiyacının azalması ve işsizliğin artmasına neden olacağını belirtmiştir.

TARTIŞMA

Öğrencilerin bazıları küreselleşmeyi olumlu bir faktör olarak görürken, olumsuz etkileri olduğunu düşünen öğrencilerinde varlığı literatürde küreselleşme yanlısı ve küreselleşme karşıtı olanların var olmasıyla benzer bir durumdur (Kaya, 2009; Özgöker & Yılmaz, 2008). Öğrencilerin küreselleşmeyi; uluslararası bilgi ve fikir alışverişi, karşılıklı

Hemşirelik Bölümü Sağlık Politikaları Dersini Alan Öğrencilerin Küreselleşme, Sağlık ve Hemşirelik Mesleğine Etkisi Konusundaki Görüşleri

etkileşme, teknolojik gelişmeyle dünyadaki değişim, modernleşme, sınırların kalkarak insanların ve ulusların bütünleşmesi olarak tanımlamaları literatürde küreselleşmeyi; modern toplumları ve dünya düzenini yeniden şekillendiren güç, ekonomik değişimler, ülkeler arası sınırların aşınması, duvarların yıkılması, karşılıklı etkileşimin çok boyutlu bir düzlemde ilerlemesi tanımlamalarıyla benzerdir (Acar, 2004; Kaypak, 2001; URL1). Küreselleşmenin hava ve çevre kirliliği, kaynak kısıtlılığı yaratması, imkanların pahalılaşması ve ekonomik sıkıntı yaşanmasına neden olduğu ile ilgili ifadeleri yine literatürde yer alan gelişmiş ülkeler arasında gelir farkının artması (Kunduracı, 2011), yoksulluğun daha fazla derinleşmesi (Sarı Gerşil & Yeşilyurt, 2014), gelişmekte olan ya da az gelişmiş ülkelerde yaşayan insanların yaşam kalitesinde gerileme olması, küresel ısınmanın gelecekte gıda yetersizliği oluşturacağı (Çomak, 2008), yaşanabilir alanların azalması, doğal kaynakların bilinçsizce tüketilmesi, su-toprak-hava kirliliği, çölleşme, ozon tabakasının incilmesi, küresel ısınma gibi çevre sorunlarının katlanarak artması (Kaypak, 2001) yaklaşımlarıyla benzerdir.

Öğrenciler küreselleşmenin sağlığa ve hemşireliğe yapacağı olumlu etkinin daha fazla olduğunu düşünmektedir. Her ikisinde ortak olan düşünce küreselleşmenin getireceği gelişim ve farklılaşmadır. Sağlıkta ve hemşirelikte yapacağı olumsuz etkide ortak olan nokta hastalıkların artacak olması ve buna bağlı olarak işyükünün artacak olmasıdır.

Öğrenciler, küreselleşmenin sağlığa (%46.1), hemşirelikten (%33.4) daha fazla olumsuz etkisi olduğunu düşünmektedir. Küreselleşmenin etkisiz olduğunu düşünme oranları ise hemşirelikte (%7.7) sağlıktan (%2.6) daha fazladır. Küreselleşmenin sağlığa yapacağı olumsuz etki olarak belirttikleri teknolojik gelişimle hastalık ve savaşların artması, artan atık ve kimyasallar nedeniyle sağlığı kötü etkilemesi, azalan kazanç ve artan sağlık sorunları, literatürde yer alan; küreselleşmenin beslenme yetersizliği, beslenme tarzında değişim ve fast

---

Gümüşler Başaran

Araştırma Makalesi

food tüketim nedeniyle sağlığı olumsuz etkilemesi ve hastalıklara yol ağması. HIV/AIDS ve diğer enfeksiyonların artmasına neden olması (Kahraman & Boluşık, 2014), dđnyanın yoksul bđlgelerinde, kđtđ yaşam koşulları, eğitimsizlik, sağlık ve sosyal hizmetlere ayrılan dđřđk bđtçe nedeniyle salgın hastalıkların artması, bulaşıcı hastalıkların yayılmaya başlaması, çevresel sorunlar, insanlarda beslenme ve solunum bozuklukları, kanser, akciğer ve kemik hastalıkları başta olmak üzere bazı hastalıkların yayılmasında da etkili olduğu (omak, 2008) ifadeleriyle benzerdir.

Küresel sağlık hemşirelik uygulamalarının temelinde yer alan önemli öğelerden biri olarak tanımlanmaktadır (Kaya, 2010). Küreselleşmenin hemşireliğe olumlu etkisi olarak öğrencilerin belirttikleri yurtdışında eğitim imkanı ve mesleki gelişim sağlar yaklaşımı, her yıl Türkiye'den 90 bin öğrencinin eğitim için yurtdışına gittiği bilgisiyle örtüşmektedir (Korkmaz, 2015). Yapılan bir çalışmada yurtdışına gitmiş eğitimcilerin küreselleşmenin yeni bilgi ve beceriler öğrenmede fırsatlar sunduğu, eğitim programlarımıza eleştirel gözle bakma imkânı ve meslektaşlarıyla karşılaşma imkanı yarattığını söylemeleri (Usta ve ark., 2013) öğrencilerin yurtdışında eğitim imkanı ve farklı bakış açısı ile mesleki gelişimi sağlar dđřüncelerini desteklemektedir.

Küreselleşmenin hemşireliğe yapacağı olumsuz etki olarak belirttikleri teknolojik gelişim ile insan gücü ihtiyacının azalması ve işsizliğin artmasına neden olur dđřüncesi, literatürde yer alan; yüksek teknoloji ve otomosyon ile makineleşme emek talebini azaltmakta, işsizliğe yol açmaktadır (Erdinç, 1999) ifadeleriyle benzerdir. Ancak öğrenciler sağlıkta dönüşüm programıyla artan özel sektörde çalışma zorunluluğu ve sözleşmeli çalışmayı küreselleşmeyle oluşan olumsuz bir durum olarak değerlendirmemiştir. Kültürel farklılıklar olduğu ve hemşireler arasında uyumsuzluk yaşanabileceği dđřünceleri,

---

Hemşirelik Bölümü Sağlık Politikaları Dersini Alan Öğrencilerin Küreselleşme, Sağlık ve Hemşirelik Mesleğine Etkisi Konusundaki Görüşleri

litaratürdeki kültürel yozlaşma eğilimi, bireylerin toplumsal kimliği ile ahlaki gelişiminin temel belirleyici öğelerini yıpratarak insanların daha hırslı oldukları ve sosyal yalnızlığa itildikleri görülmektedir (Ilgar & Ilgar, 2013) görüşüyle benzer bir olumsuzluktur.

SONUÇ VE ÖNERİLER

Öğrenciler genel olarak küreselleşmeyi değişim ve gelişim yaratacak olan olumlu bir durum olarak değerlendirmektedir. Hemşirelik mesleğinin gelişmesi açısından önemli bulmaktadırlar. Küreselleşmeyle ilgili yapılan çalışmaların artırılması ve daha detaylı olarak mesleğe etkisinin değerlendirilmesi önemlidir.

KAYNAKÇA

- Acar, M. (2004), Küreselleşme mi, Küreselleştirme mi?, *Piyasa Dergisi*, Sayı:12, 1-14.
- Ahi, L. (2016). Gelir ve Yaşam Koşulları Araştırması 2015, Türkiye İstatistik Kurumu Haber Bülteni, Sayı: 21584.
- Aydın, M.K. (2000), Neoliberal Dalga ya da Küreselleşme, *Sakarya Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 1, 13-26.
- Bacak, B. & Dönmez Kara, CÖ. (2009), Küresel Yoksulluğun Önlenmesinde Sendikaların Rolü, *Journal of Administrative Sciences*, 7(2), 83-98.
- Baş, K. (2009), Küreselleşme ve Gelir Dağılımı Eşitsizliği, *Ç.Ü. Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, Cilt 18, Sayı 1, 49-70.
- Bayar, F. (2008), Küreselleşme Kavramı ve Küreselleşme Sürecinde Türkiye, *Uluslararası Ekonomik Sorunlar Dergisi*, 32, 25-34.
- Bora Başara B., Soyutun İ. & Aygün A. (2016), Sağlık İstatistikleri Yıllığı 2015 Haber Bülteni, Sayı 5, Sağlık Bakanlığı, Sağlık Araştırmaları Genel Müdürlüğü, Ankara, Turkey.

- Castles, S. (2001), Development, Social Transformation and Globalisation, www.researchgate.net.
- Cornia, GA. (2001), Globalization and Health: Results and Options. Bulletin of the World Health Organization; 79 (9): 834-841.
- Çelikel Danişoğlu, A. (2004), *İstanbul Ticaret Üniversitesi Dergisi*, Sayı:6, 215-239.
- Çomak, H. (2008), Küreselleşme ve Güvenlik, Sancaktar C. (Editors), Küreselleşme ve Küreselleşmenin Türkiye'ye Etkileri, Tasam Yayınları, Stratejik Rapor No: 1.
- Erdoğan, Z. (1999), Küreselleşmenin İstihdama Etkileri, *Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, Sayı:3, 111-120.
- Ersin, F. & Bahar, Z. (2014), Küreselleşmenin Hemşireliğe Etkisi, *Journal of Harran University Medical Faculty* Cilt 11. Sayı 3, 280-288.
- Herdman, E.A. (2005), Turkish Nursing in the Context of Globalization, *Hemşirelikte Eğitim Araştırma Dergisi*, Cilt:2, Sayı: 1, 2-4.
- Ilgar, S.C. & Ilgar, M.Z. (2013). Küreselleşme ve Kültür, www.izu.edu.tr.
- Kaya, H. (2010), Küresel Sağlığı Geliştirmede Hemşirelik Eğitimi, *Uluslararası İnsan Bilimleri Dergisi*, 7(1), 360-365.
- Kaya, M. (2009), Approaches to Globalization, *Journal of Dicle University Ziya Gökalp Educational Faculty*, 13, 1-16.
- Kaypak, Ş. (2001), Küreselleşme Sürecinde Sürdürülebilir Bir Kalkınma İçin Sürdürülebilir Bir Çevre, *KMÜ Sosyal ve Ekonomik Araştırmaları Dergisi*, 13(20):19-33.

Kayış, B., Yentür, G.K., Keperiçli, A., Türkseven Öztürk, Ç. & Aydoğan Kılıç, D. (2016), Sağlık İstatistikleri Yıllığı 2015, Sağlık Araştırmaları Genel Müdürlüğü, Sağlık Bakanlığı, Sistem Ofset Basım Yayımları San. Ve Tic. Ltd. Şti., Ankara, Turkey.

Korkmaz, M. (2015), Küreselleşen Dünyada Eğitimin Küreselleşmesi, Ar&Ge Bülteni, 8-12.

Köse, M.R., Bora Başara, B., Güler, C., Soyutun, İ., Aygün, A., Özdemir, T.A., Uzun, S.B.,

Birge Kunduracı, N.F. (2011), Küreselleşme ve Yoksulluk Üzerindeki etkileri, *Yardım ve Dayanışma Dergisi*, 2(3), 93-100.

Küçük, A., Sürekli, H.E. & Mortaş, A. (2015), OECD, Avrupa Birliği Sağlık İstatistikleri ve Türkiye, Hastanelerde Beşeri ve Fiziki Kaynakların İncelenmesi, T.C. Sağlık Bakanlığı, Ankara, Turkey.

Leba, R. (2001), Küreselleşmenin Öteki Yüzü, *Mevzuat Dergisi*, Yıl:4, Sayı: 43.

Özgöker, U. & Yılmaz, S. Küreselleşme Karşıtları Küreselleşme Taraftarlarına Karşı Ortak Nokta: Küreselleşmenin Alternatifsizliği.

Özkan, A. (2006), Küreselleşme Sürecinin Medya ve Kültür Üzerindeki Etkileri, TASAM Yayınları, Stratejik Rapor no: 14.

Sarı Gerşil, G. & Yeşilyurt, H. (2014), *Poverty in the Process of Globalization: Its Perspective in Turkey and in the World*, Sarı S., Gencer A.H. & Sözen İ (Editors) International Conference On Eurasian Economies, 628-646.

Solak, M., Şeker, M., Lale, H., Olgun, H., İyisoy, M.S., Bilgin, R., Dikmelik, A.B., Sıvacı, C., Köse, Ö., Zırh, H., Ağaoğlu, S., Kosdak, M., Zaku, A., Tan, R., Avcı, K.,

Kurt, M., Alim, F., Naldöken, B & Yılmaz, S. (2014), Türkiye’de Sağlık Eğitimi ve Sağlık İnsangücü Durum Raporu, Anadolu Üniversitesi Web-Ofset, YÖK Yayın No:2014/1, Eskişehir, Turkey.

- Talas, M. & Kaya, Y. (2007), Küreselleşmenin Kültürel Sonuçları, *Türkiye Bilim Araştırmaları*, 22(22), 149-162.
- Temel, A.B.(2011), Küreselleşme ve Hemşirelik Eğitiminde Uluslararasılaşma, *DEUHYOED*, 4(3), 144-150.
- Tok, N. & Korkut. (2012), Küreselleşme ve Yerinden Olma Sorununun Çevresel Güvensizliklere Bağlı Değişen Tabiatı Bağlamında İklim Mültecileri, *Akademik Bakış Dergisi*, Sayı:32, 1-16.
- Usta, M.E., Demirtaş, Z. & Demir, M.Ş. (2013), Yurtdışına Gitmiş Eğitimcilerin Küreselleşmeye İlişkin Görüşleri, *YYU Journal Of Education Faculty*, Cilt:X, Sayı:I, 227-247.
- Yanar, R. & Şahbaz, A. (2013), Gelişmekte Olan Ülkelerde Küreselleşmenin Yoksulluk ve Gelir Eşitsizliği Üzerindeki Etkileri, *Eskişehir Osmangazi University Journal of İİBF*, 8(3),55-74.
- Yay, G.G. (2009), Globalization and Monetary Policy, *Ekonomi Bilimleri Dersisi*, 1(1), 29-38.
- Yıldırım, A. (2016), *Health Management and Nursing*, Hedef CS Press Release, 2nd Edition, Ankara, Turkey.
- Yıldız, H. & Turan, M. (2010), Globalization and Health, *Uludağ University Journal of Medical Faculty*, 36 (1)3 39-41.
- Zengingönül, O. (2004), Küreselleşme Kavramı Üzerine Bir Deneme, *Piyasa Dergisi*, Sayı:12, 15-28.

URL 1. www.who.int

Hemşirelik Bölümü Sağlık Politikaları Dersini Alan Öğrencilerin Küreselleşme, Sağlık ve Hemşirelik Mesleğine Etkisi Konusundaki Görüşleri